

Informe

Nou Barris 2015

www.elpanoramic.org

Amb el suport de:

Autors/es: Blanca Cegarra, Montse Fernández i Pau Vidal.

Maig 2016

Índex

1. Presentació	4
2. El Panoràmic	6
3. Resum executiu.....	9
4. Les organitzacions de Nou Barris	11
5. Les persones.....	19
6. Els recursos econòmics.....	33
7. Espais i equipaments.....	40
8. Reptes de futur	45
9. Annexos	53

1. Presentació

Les associacions són el motor de Barcelona i del país. Ho són quantitativament però, també, qualitativament pel seu compromís pel benestar de la ciutadania en tots els àmbits, des del nivell més local fins al més global. Són, doncs, un actiu que cal fomentar i recolzar per tal que sigui el propi teixit associatiu qui pugui anar construint, dia a dia, el seu creixement.

Però es tracta d'un sector molt divers i difícil de copsar en dades. Per això, des de les pròpies associacions s'ha generat l'impuls necessari per aconseguir dades reals i exhaustives. El resultat d'aquest impuls és El Panoràmic, un projecte que vol donar resposta a la necessitat d'obtenir dades reals sobre el sector.

Aquesta nova edició permet analitzar com evoluciona el teixit associatiu de Barcelona i aprofundir en la realitat associativa dels 10 districtes, així com la consolidació de les tendències que obteníem el 2014. Amb aquestes dades podrem veure més clarament quins aspectes cal millorar i quins ja estan progressant adequadament i, per tant, corregir periòdicament les actuacions de suport al teixit associatiu que es realitzen des de diferents agents, a més d'oferir una recerca potent sobre el sector al món acadèmic, mitjans de comunicació i societat en general.

Torre Jussana continua publicant aquesta segona edició del Panoràmic dins els Dossiers Barcelona Associacions, una col·lecció pensada per publicar estudis, informes i reflexions sobre el sector associatiu a Barcelona. En aquesta ocasió en format electrònic, el qual també podreu consultar des de l'aplicatiu que s'ha creat per aprofundir en les dades recollides i treure'n la màxima utilitat.

Esperem que aquest esforç es concreti en més coneixement i ajudi a la millora de les vostres organitzacions, territoris i àmbits d'actuació. Bona feina!

Gala Pin

Regidora de Participació i Districtes de l'Ajuntament de Barcelona

Alfons Tiñena

President del Consell d'Associacions de Barcelona

2. El Panoràmic

Coneixement

La generació de dades contribueix a identificar temes de millora i posar llum sobre les percepcions. El coneixement ajuda a fer-se més forts

Visibilitat

Les xifres de dimensió i la informació sobre les activitats que es realitzen donen visibilitat davant la societat a un sector del qual sovint no hi ha dades

Reconeixement

La informació objectiva contribueix al reconeixement social de la feina que es realitza i els valors que es promouen en el camí cap a la transformació social

Incidència política

A partir de preguntes sobre el posicionament del sector es contribueix a la millora de les accions d'incidència política

Dimensió

Les entitats formen part de la vida del país però cal contextualitzar-les per tal de saber quin lloc ocupen a la societat

El Panoràmic treballa des del valor de sector tot innovant el procés de recerca. Els elements metodològics d'innovació són:

Col·laboració

Les entitats impulsores uneixen representativitat, experiència i capacitat d'execució. En el Panoràmic no hi ha una empresa consultora que fa un encàrrec.

Participació

Hi ha grups de treball per definir necessitats, el qüestionari s'elabora de forma participativa i es treballa en transparència.

Proximitat

El treball de camp s'estructura des d'entitats de l'entorn que es responsabilitzen d'aconseguir les respostes a la seva zona.

Open data

Les dades es comparteixen amb centres d'investigació, entitats de segon nivell, universitats, administracions, etc. perquè facin noves explotacions i reflexions.

Eficiència

Al segle XXI la tecnologia ha canviat la manera de fer investigació social i hem incorporat novetats com els qüestionaris electrònics i un aplicatiu personalitzat. Cada euro és aprofitat al màxim i a més millora l'optimització a cada edició anual.

Adequació

Les organitzacions de la societat civil són diverses en molts aspectes: activitat, forma d'organitzar-se, comunitat, destinataris, etc. El qüestionari compta amb més de 80 itineraris de resposta diferents.

Transversalitat

Des dels seus inicis el Panoràmic ha tingut un plantejament transversal amb la participació d'organitzacions de tots els àmbits, la qual cosa facilita la comparabilitat i el coneixement agregat.

3. Resum executiu

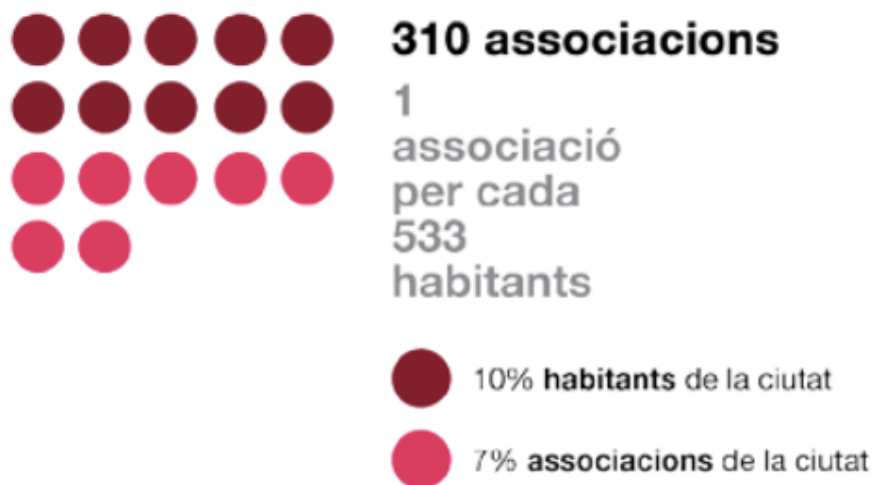
- El districte de Nou Barris compta amb 1 associació per cada 533 habitants. És a dir, s'estima que hi ha un total de 310 associacions.
- En relació a l'àmbit d'actuació principal de les entitats, predomina l'acció social -28%-. Les entitats comunitàries i veïnals -21%- formen el segon àmbit d'actuació prioritari i les culturals es troben en tercer lloc -16%-.
- El 47% de les entitats del districte de Nou Barris compta amb persones remunerades, sent una xifra molt similar a la del conjunt d'entitats de Barcelona ciutat –situada en el 45%-.
- La principal font de finançament de les entitats de base són els recursos públics, ja que aquests representen el 56% dels recursos totals. I el 52% de les entitats de Nou Barris afirma haver-se acollit a l'exempció del pagament de l'IVA, mentre que el 29% no hi compta.
- Pel que fa a les organitzacions de Nou Barris, el 21% fan servir la banca ètica en la gestió dels recursos de l'organització, l'11% en exclusivitat i el 10% combinant-la amb d'altres tipus d'entitats bancàries.
- El 34% de les entitats de Nou Barris tenen la seu actual en un espai cedit dins d'un equipament públic. En termes generals, les entitats del districte estan satisfetes amb els espais, equipaments i/o instal·lacions que utilitzen o dels quals disposen; el 59% es mostra satisfet.
- Els tres reptes prioritaris de les organitzacions de Nou Barris són: consolidar el finançament, l'ampliació i implicació de la base social i el reconeixement social i de les administracions públiques.

4. Les organitzacions de Nou Barris

Fins a mitjans del segle XX, el districte de Nou Barris era una zona bàsicament rural que va començar la seva transformació urbanística amb l'arribada d'una part important de la immigració obrera a Barcelona durant les dècades dels 50 i 60. Avui en dia, el districte està habitat per gent de procedència molt diversa i principalment de classe treballadora. El districte està format per tretze barris: Can Peguera, Canyelles, Ciutat Meridiana, la Guineueta, la Prosperitat, les Roquetes, la Trinitat Nova, el Turó de la Peira, Porta, Torre Baró, Verdun, Vallbona i Vilapicina i la Torre Llobeta.

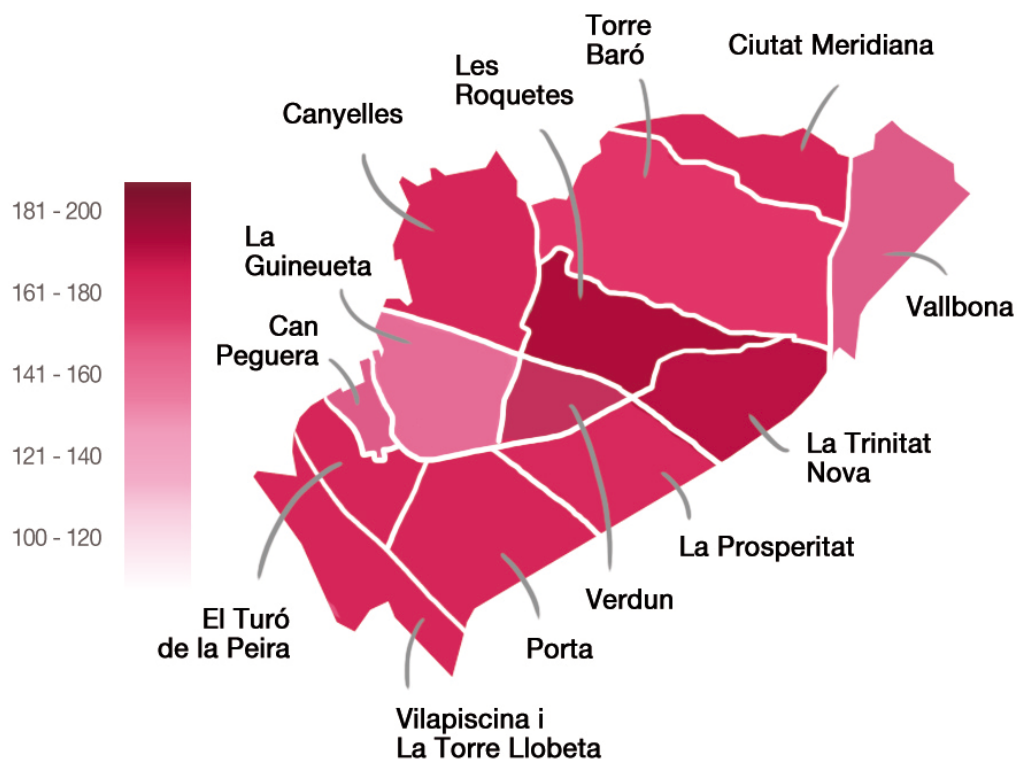
El districte de Nou Barris compta amb 1 associació per cada 533 habitants. És a dir, s'estima que hi ha un total de 310 associacions. Així, el 7% de les associacions de la ciutat tenen la seu a Nou Barris mentre el percentatge de població de la ciutat que habita al districte és del 10%.

Esquema 1 Associacionisme a Nou Barris

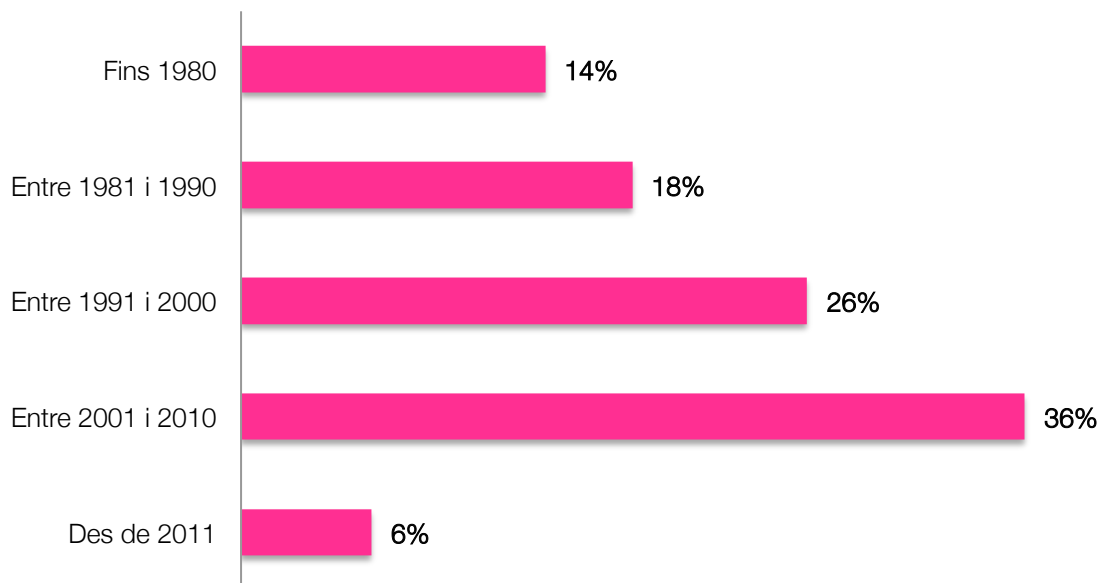
A més, hi ha associacions amb seu a altres districtes que també fan activitat als barris del districte, a banda de les entitats de Nou Barris. Dels tretze barris que formen el districte, n'hi ha 2 on es concentra més activitat: les Roquetes i la Trinitat Nova són els meus actius. El barri de les Roquetes ja va destacar en l'edició anterior del Panoràmic per ser un dels més actius.

Mapa 1 Associacions de la ciutat que han desenvolupat activitats als barris de Nou Barris

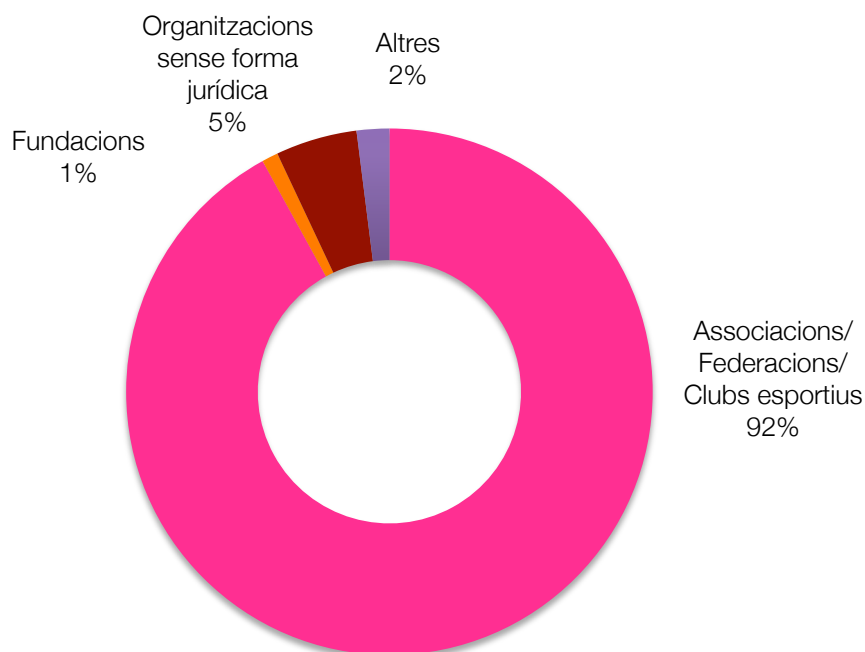
La dècada dels noranta va ser d'important creixement associatiu al districte encara que el 36% de les entitats van ser creades entre els anys 2001 i el 2010. A partir d'aquesta data el Panoràmic ha recollit una reducció de 30 punts que probablement respon a una qüestió mostral i no de realitat associativa del barri. Durant la recollida de respostes s'han identificat certes dificultats per arribar a grups informals i entitats de recent creació.

Gràfic 1 Any de constitució de les entitats de Nou Barris

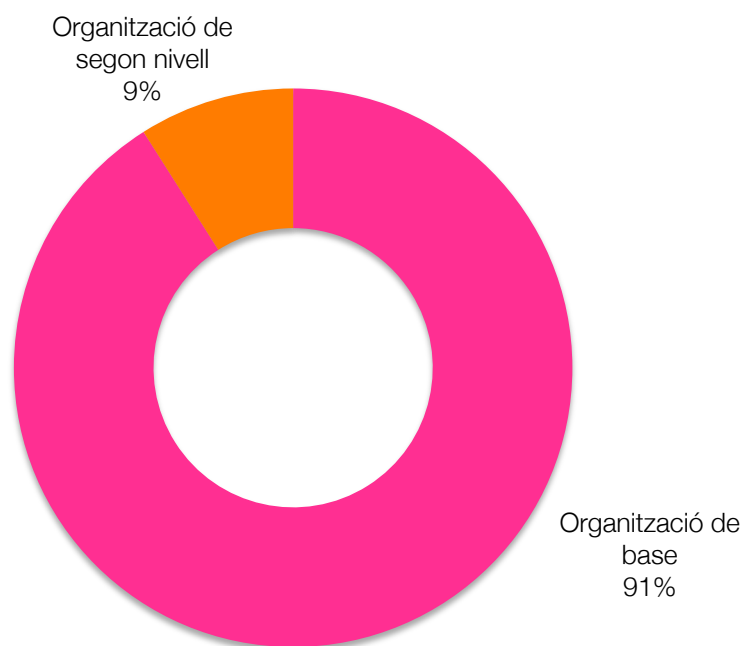
La majoria de les entitats analitzades per aquest informe té forma jurídica d'associació, federació o club esportiu -92%-. Cal tenir en compte que les associacions són l'objecte d'estudi principal d'aquesta recerca i per tant, estan sobre representades respecte a la distribució real del districte pel que fa a fundacions, associacions i altres formes jurídiques.

Gràfic 2 Forma jurídica de les organitzacions de Nou Barris analitzades

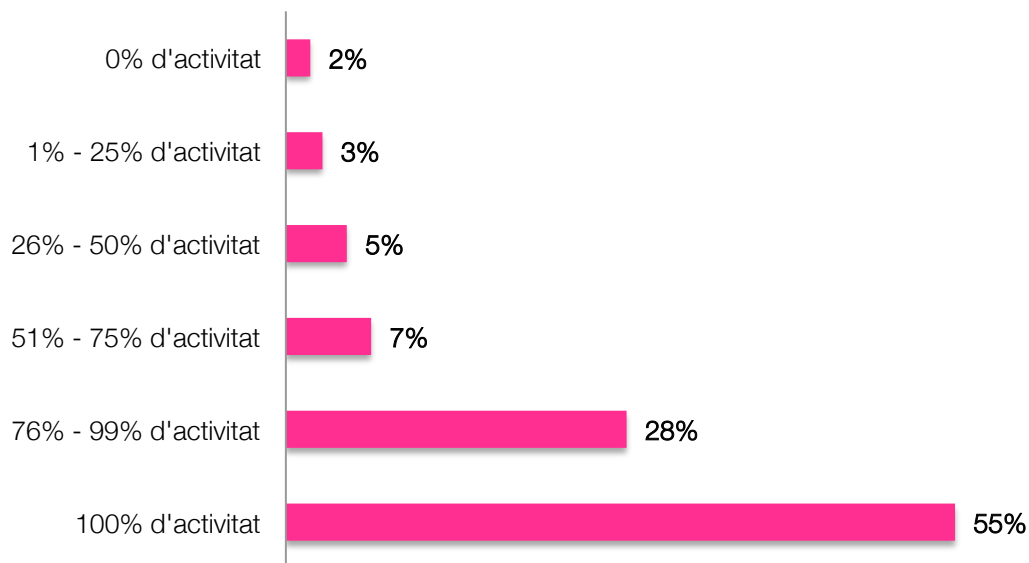
Les organitzacions no lucratives es poden diferenciar segons agrupen persones, anomenades habitualment entitats de base, o aplegar entitats, anomenades de segon nivell o superior. En el cas de Nou Barris, el 91% de les entitats de base i el 9% són federacions o confederacions. Aquestes xifres són les mateixes pel conjunt de Barcelona ciutat (el 91% són entitats de base i el 9% son entitats de nivell o superior).

Gràfic 3 Nivell de l'organització

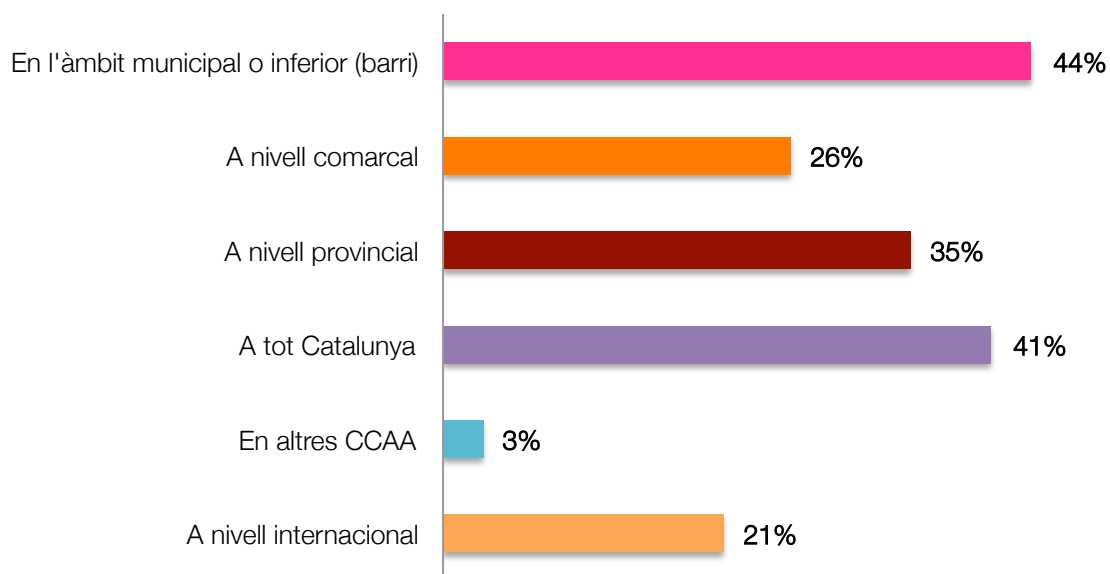
El 83% de les entitats de Nou Barris concentren la seva activitat a la ciutat. El 28% realitza entre el 76% i el 99% de la seva activitat a Barcelona i el 55% hi fa el 100% d'activitat.

Gràfic 4 Percentatge d'activitat a la ciutat de Barcelona

Entre les entitats que realitzen una part de l'activitat fora de Barcelona, els resultats del Panoràmic mostren que el 44% la du a terme en d'altres municipis, el 41% actua a nivell català i el 21% realitzen actuacions a escala internacional.

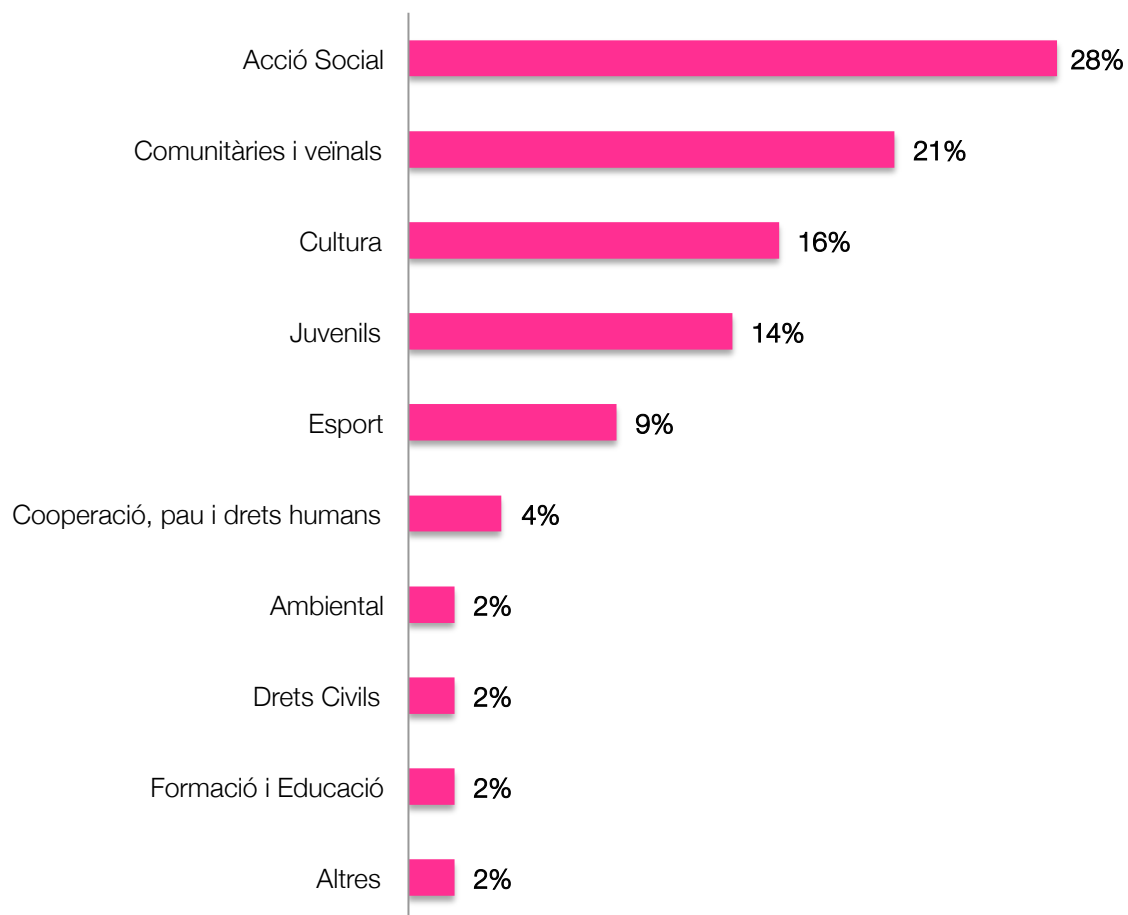
Gràfic 5 Àmbit territorial d'actuació de les entitats (pregunta multi-resposta). Només per a entitats <100% d'activitat a Barcelona.

En relació a l'àmbit d'actuació principal de les entitats, predomina l'acció social -28%-. Aquesta realitat es dona pel conjunt de la ciutat i per tant, no es tracta d'una característica pròpia del districte. A Barcelona ciutat, el 26% de les associacions són de l'àmbit d'Acció Social i el 22% del Cultural, sent els sectors que agrupen major nombre d'organitzacions. A Nou Barris, les entitats comunitàries i veïnals -21%- formen el segon àmbit d'actuació prioritari i les culturals es troben en tercer lloc -16%-.

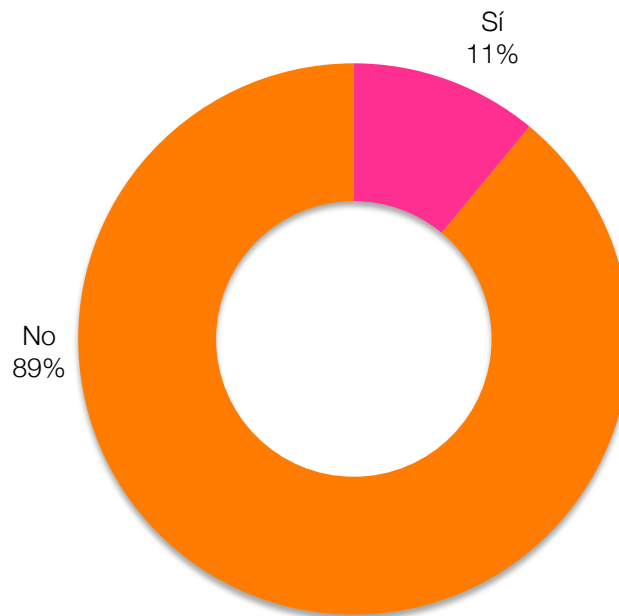
S'ha de matisar que per a la construcció d'aquest mapa d'àmbits s'ha hagut de destriar el que es considera l'àmbit prioritari en cada cas, tot i que aquest no necessàriament és l'únic. A tall d'exemple, una AMPA s'ha ubicat en l'àmbit de formació i educació encara que aquesta desenvolupi activitats esportives en l'escola. Aquest exercici d'identificació posa de manifest la riquesa i transversalitat del món no lucratiu.

Gràfic 6 Àmbit d'actuació prioritari de les entitats de base

L'11% de les entitats del districte afirmen estar inspirades en valors religiosos. Entre aquestes, l'església catòlica és la religió predominant.

Gràfic 7 Entitats inspirades en valors religiosos

“Actualment ja n'està desvinculada però la inspiració inicial sí”

Extret de les preguntes obertes

“Els valors religiosos i humans són importants en l'atenció individualitzada”

Extret de les preguntes obertes

5. Les persones

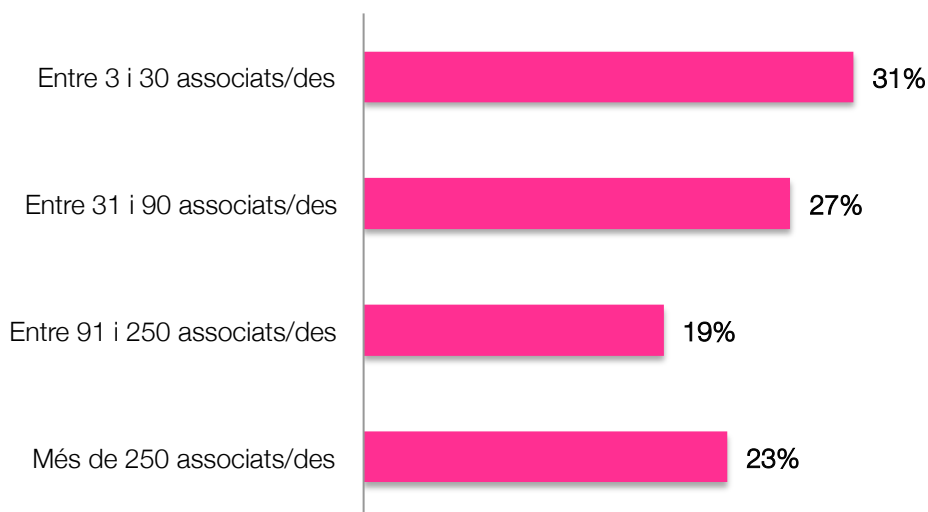
5.1. Persones sòcies

Les entitats compten amb persones associades, voluntàries, col·laboradores, destinatàries de les activitats, etc. En conjunt, tots aquests grups es poden definir com a ciutadania activa que s'implica, a través d'associacions o de grups informals, per aconseguir uns objectius comuns.

Les persones associades donen sentit al propi model organitzatiu i són l'element indispensable de la vida associativa. El Panoràmic aporta informació sobre aquest col·lectiu. Una de les primeres dades que s'analitzen és la grandària de les associacions en funció de les persones associades que en formen part.

S'han establert 4 grups per analitzar el nombre de persones sòcies de les entitats: d'entre 3 i 30 persones associades, d'entre 31 i 90, d'entre 91 i 250 i de més de 250 (aquests grups s'han establert fent un arrodoniment a partir dels quartils). Tot i que la distribució per trams és bastant homogènia, destaca lleugerament el grup d'entre 3 i 30 associats/des -31%-. És a dir, la major part de les organitzacions de Nou Barris són entitats petites pel que fa a nombre de persones associades.

Gràfic 8 Associacions segons el nombre de persones associades (per trams)

Per tal de poder analitzar com s'impliquen les persones sòcies en el dia a dia de l'organització, s'han establert tres nivells de participació. El nivell A fa referència al grau més alt d'implicació i el C al més baix.

Nivell A

Assistència a les assemblees, participació continuada en les activitats, col·laboració en l'organització d'aquestes, assumptió de responsabilitats en l'associació i, si és el cas, pagament de quota d'associat/da.

Nivell B

Assistència a les assemblees, participació puntual en les activitats organitzades per l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

Nivell C

Participació puntual en les activitats de l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

A partir dels resultats obtinguts, es pot observar que el nivell d'implicació C és el majoritari -38% del total de persones associades-, tot i que les diferències entre els tres nivells no són molt significatives. De manera contrària, pel conjunt de Barcelona ciutat, el nombre de persones associades amb un nivell o grau d'implicació A és el predominant -48%- amb diferència als altres nivells -19% nivell B i 33% nivell C-.

“Malgrat els nostres intents per implicar a les persones sòcies en la col·laboració per a la millora del desenvolupament i la promoció de l'associació, en pro dels interessos del nostre col·lectiu, costa trobar aquesta participació”

Extret de les preguntes obertes

Gràfic 9 Persones associades segons nivells d'implicació

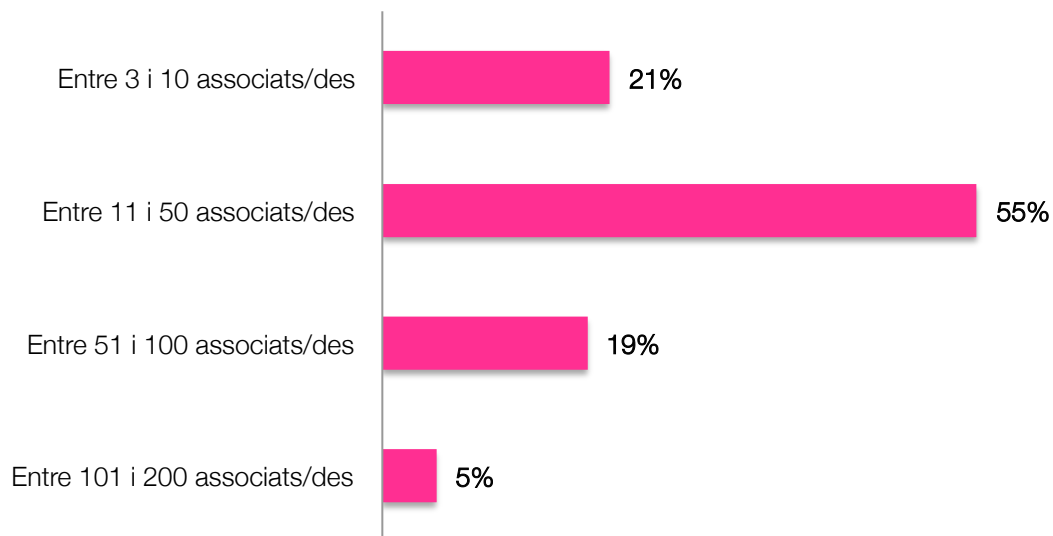
4.2. L'assemblea i la junta directiva

Les associacions compten amb dos òrgans importants: l'assemblea (el màxim òrgan sobirà d'una associació) i la junta directiva (principal òrgan de govern de les associacions). Pel que fa la participació de les persones associades a l'assemblea, majoritàriament hi participen entre 11 i 50 associats/des (independentment del nombre de socis/es de l'entitat). De mitjana hi participen unes 40 persones; tenint en compte el volum de persones associades, podem afirmar que la participació assambleària no és gaire elevada, tot i ser l'element essencial per garantir la democràcia interna de les associacions.

“L'assistència a l'assemblea és un requisit per formar part de l'associació. La junta directiva és molt petita però les decisions es prenen en assemblees entre tots”

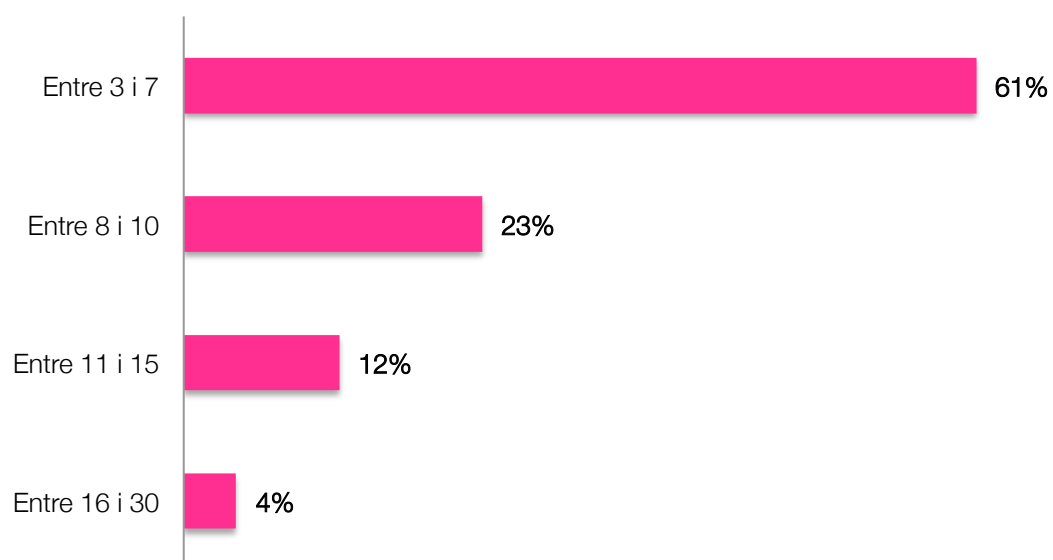
Extret de les preguntes obertes

Gràfic 10 Total persones participants a la darrera assemblea de 2014

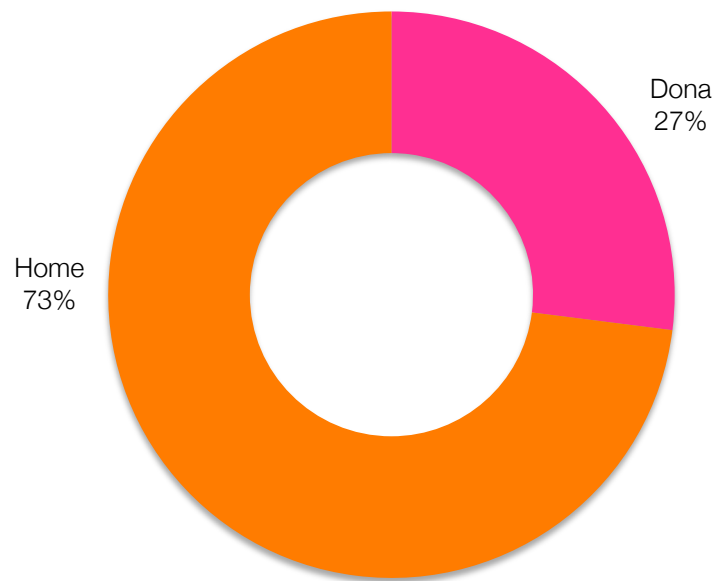
D'altra banda, el 61% de les entitats compten amb juntes formades per entre 3 i 7 persones. El 23% compten amb entre 8 i 10 persones i el 12% amb entre 11 i 15. El percentatge per juntes amb més membres és del 4%.

Gràfic 11 Nombre de persones que formen la junta directiva (per trams)

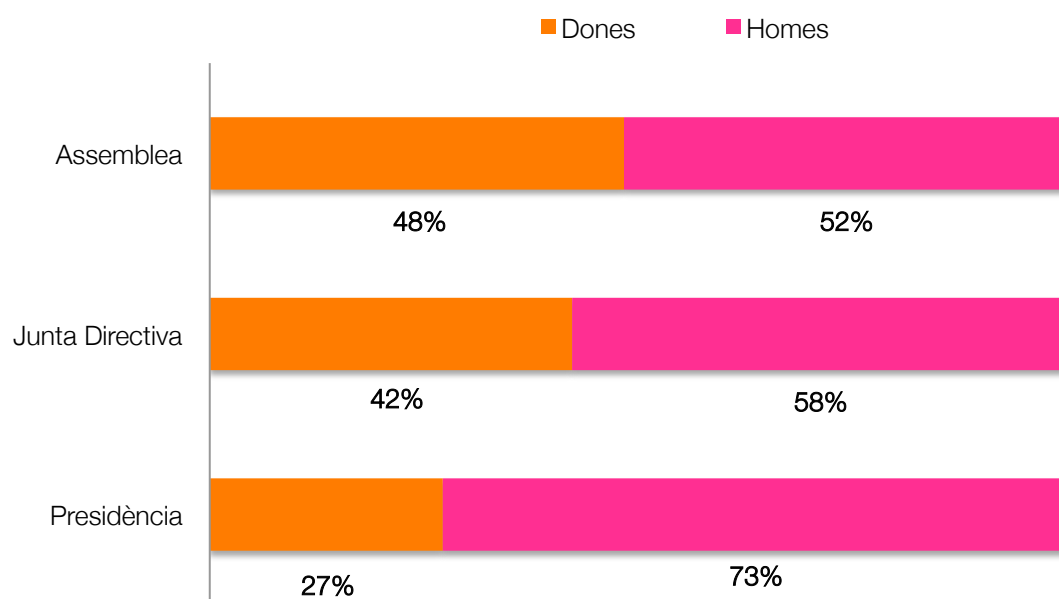
La participació de dones i homes a les juntes, de mitjana, és de 4 homes i 3 dones. Pel que fa al càrrec de presidència s'observa que hi predominen els homes en el 73% dels casos. Sembla que la xifra de Nou Barris és superior a la del conjunt d'associacions de la ciutat, on el 62% de càrrecs de presidència l'ocupa un home enfront el 36% de dones, i en el 2% dels casos és mixta.

Gràfic 12 Persona que ocupa el càrrec de presidència per sexe

Seguint amb l'anàlisi per sexe, els resultats mostren que en les assemblees i juntes la proporció de dones i homes s'hi troben dins d'una forquilla del 40%-60% que es pot considerar equilibrada. En el cas de les presidències, la proporció de dones es redueix significativament.

Gràfic 13 Persones assistents a la darrera Assemblea, membres de la Junta Directiva i presidència per sexe

4.3. Persones voluntàries

A banda de les persones associades, les entitats de Nou Barris compten amb persones voluntàries, de fet el 65% hi compten. Aquesta xifra és semblant pel conjunt de l'associacionisme de la ciutat que se situa en el 70%.

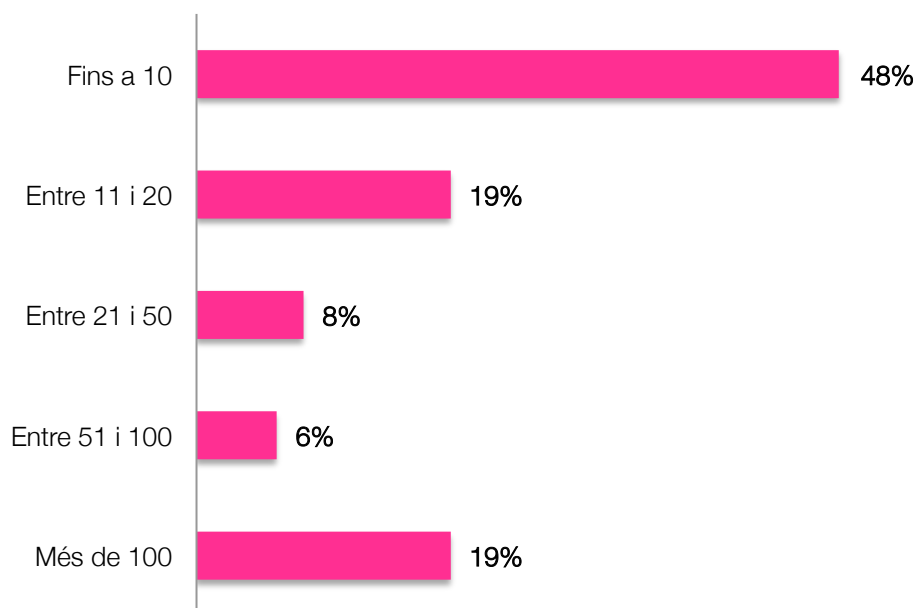
La nova normativa de 2015, que concep **el voluntariat** des d'una visió àmplia de participació, el defineix com: *Conjunt d'accions i activitats d'interès general motivades per l'altruisme i la voluntat de transformació social que aconsegueixen persones físiques, denominades voluntaris, que participen en projectes en el marc d'una activitat associativa o bé en programes específics de voluntariat d'una entitat sense ànim de lucre* (Llei 25/2015 del Voluntariat i de Foment de l'Associacionisme aprovada pel Parlament de Catalunya el 30 de juliol del 2015).

Gràfic 14 Entitats que compten amb persones voluntàries (no socis/es)

Entre aquestes entitats, el 48% compten amb entre 1 i 10 persones en els seus equips voluntaris i el 19% amb entre 11 i 20. Les entitats amb persones voluntàries en la franja d'entre 21 i 100 es redueix fins el 14% i torna a repuntar en el cas de més de 19%.

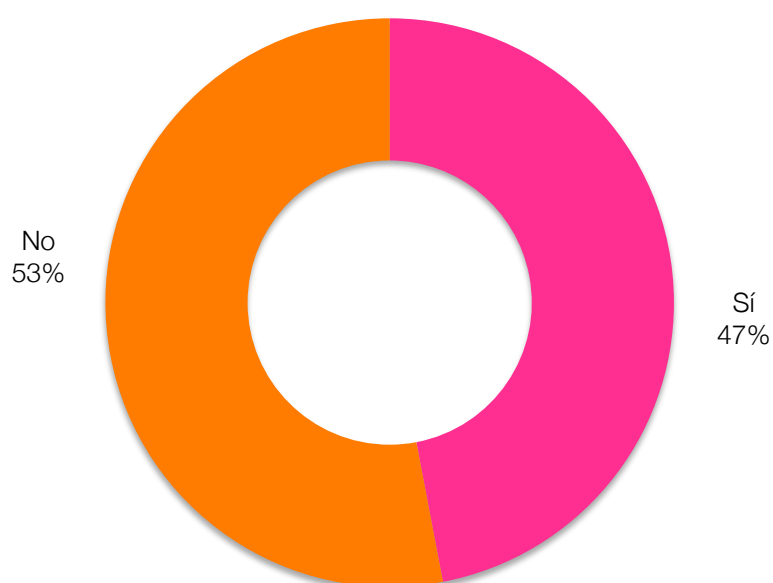
Gràfic 15 Entitats segons el nombre de persones voluntàries no associades

4.4. Persones remunerades

El 47% de les entitats del districte compta amb persones que reben algun tipus de remuneració econòmica en els seus equips. Es tracta d'una xifra es troba alineada amb la del conjunt de Barcelona, situada en el 45%. La relació habitual que s'estableix en els equips remunerats és per col·laboració autònoma -67%- i una menor part es fa a través de la contractació -33%-.

Gràfic 16 Entitats que compten amb persones remunerades

Aquestes dades mostren un teixit associatiu a Nou Barris més aviat amb poca estructura, ja que menys de la meitat d'entitats tenen persones remunerades. De fet, entre aquestes entitats, el més freqüent és tenir un màxim de 10 treballadors. És a dir, són organitzacions amb equips de professionals reduïts. En el cas del conjunt de Barcelona ciutat, els equips de fins a 10 persones representen el 40%.

Gràfic 17 Entitats segons el nombre de persones remunerades

Per tal d'aprofundir en els equips remunerats, el Panoràmic recull indicadors sobre les 3 categories laborals més habituals en el món no lucratiu. Es tracta de l'atenció directa –lligada a les activitats–, la dedicació a estructura –com són els tasques administratives, de comunicació, etc.– i la gerència o direcció.

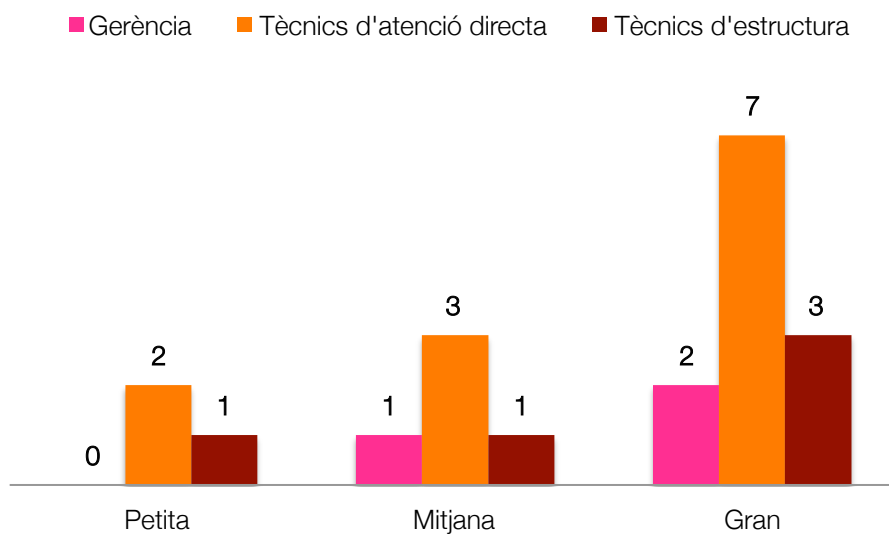
Atès que hi ha diferències segons el nombre de persones remunerades, s'ha estructurat la informació en tres grups en funció de la grandària de les organitzacions. En les entitats petites, que per terme general estarien formades per 3 persones, 2 es dediquen a l'atenció directa i 1 a estructura.

En el cas de les entitats mitjanes, formades per 5 persones, 3 s'adrecen a l'atenció directa, 1 a estructura i 1 a direcció. Per últim, en el cas de les entitats de grandària superior, la categoria d'atenció directa és la que augmenta exponencialment, mentre que l'estructura i la direcció augmenten en menor mesura.

“Hi ha col·laboradors, que són socis voluntaris encarregats de temes concrets”

Extret de les preguntes obertes

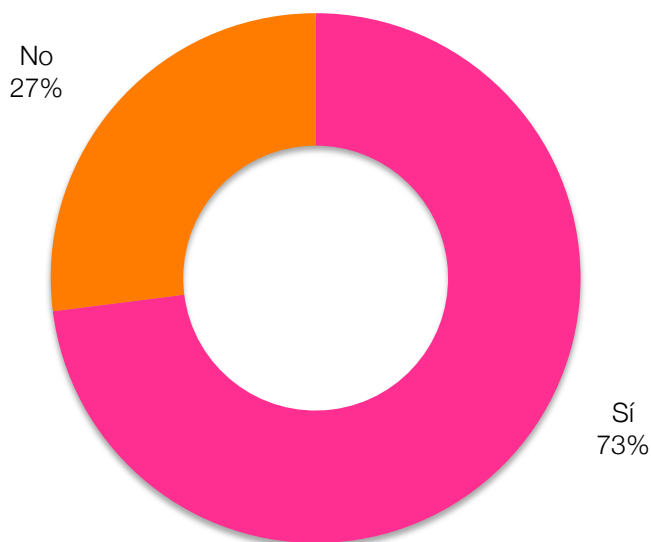
Gràfic 18 Nombre de persones remunerades segons el tipus d'activitat que realitzen

4.5. Persones destinatàries

El 73% de les entitats participants afirmen comptar amb persones destinatàries, és a dir, aquelles a les que va dirigida l'activitat de l'associació. Es tracta d'un concepte que pot portar a diverses interpretacions i que caldrà analitzar en futures edicions del Panoràmic per tal de garantir un resultat consistent. A tall d'exemple, en una activitat realitzada en l'espai públic es pot considerar com a persona destinatària a totes aquelles vianants que durant una estona presencien l'activitat. O pel contrari, fer referència als beneficiaris directes de les activitats.

Gràfic 19 Entitats que compten amb persones destinatàries

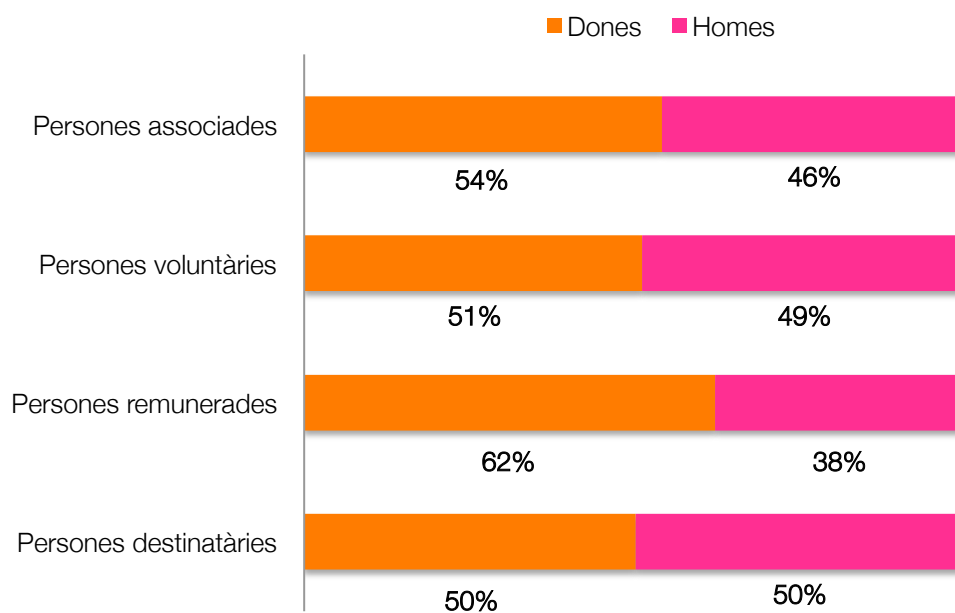
“Tothom és alhora voluntari i beneficiari, diferenciant les persones que som equip tècnic per a la implicació permanent”

Extret de les preguntes obertes

5.6. Participació de dones i homes

El món lucratiu és, en general, un sector feminitzat pel que fa a les persones remunerades, de fet, en el cas de Nou Barris el 62% són dones. També hi ha una major presència de dones sòcies i voluntàries, tot i que la diferència per sexe és menor¹.

Gràfic 20 Persones implicades en les entitats de Nou Barris per sexe

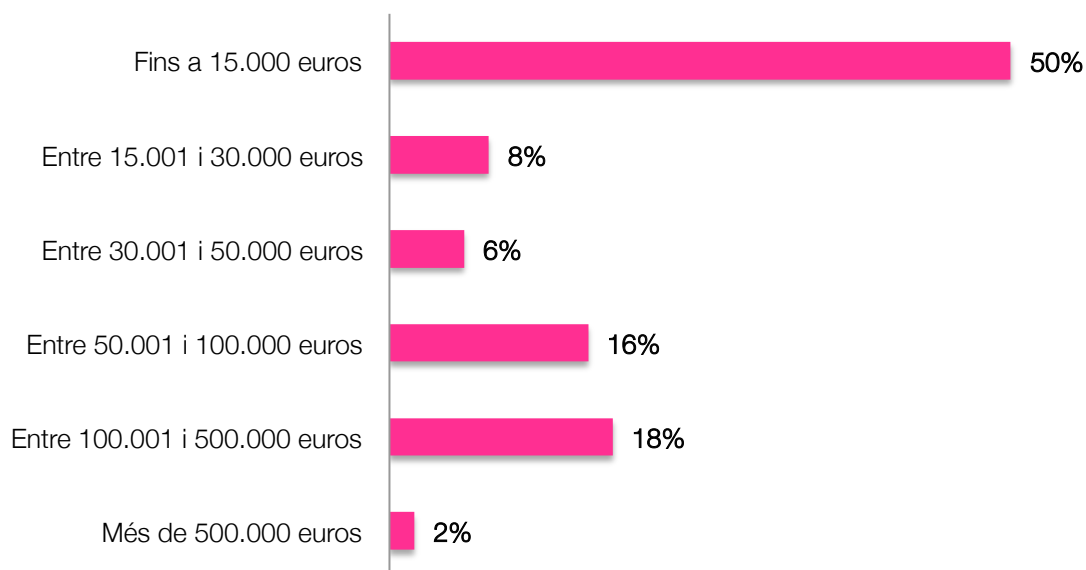
¹ Per a l'anàlisi de dades per sexe s'han eliminat alguns casos *outliers* que s'han determinat a partir de l'interval interquartílic, és a dir, que s'allunyaven molt de la realitat habitual de les entitats. Per exemple, algunes fundacions per a les persones remunerades, ja que tenen més capacitat econòmica per a la contractació.

6. Els recursos econòmics

6.1. Volum d'ingressos i fonts de finançament

En termes generals, les entitats tenen un volum econòmic reduït i acostumen a fer molt amb poc, especialment les organitzacions més petites. A Nou Barris, 1 de cada 2 organitzacions van tenir uns ingressos anuals de fins a 15.000 euros durant l'any 2014. Cal destacar però, que el 20% de les entitats del districte es van situar per sobre dels 100.000 euros d'ingressos.

Gràfic 21 Ingressos reals de les entitats de Nou Barris per trams (exercici 2014)

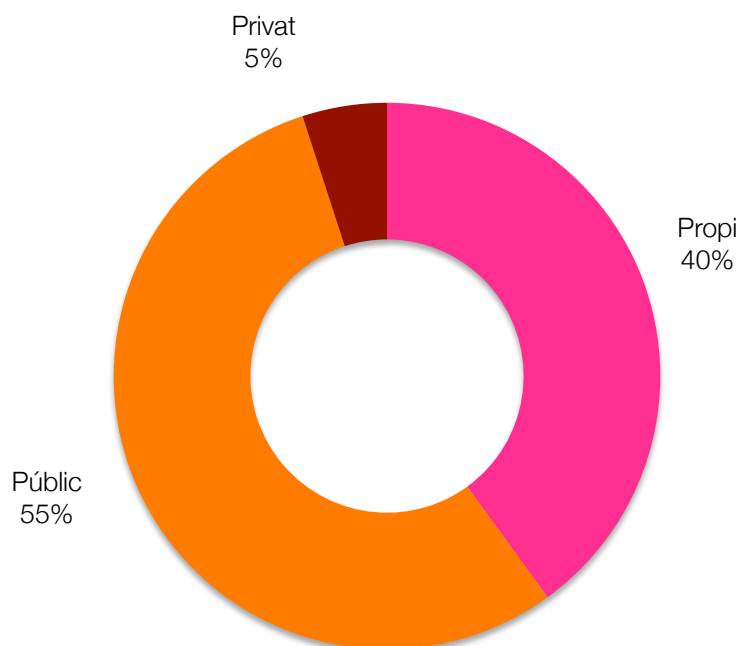
Si analitzem les xifres d'ingressos i despeses per la mida de les organitzacions, s'observa que les entitats petites són aquelles que tenen una despesa superior al que ingressen, mentre les entitats grans tenen una despesa menor als ingressos. Com es pot veure a la següent taula, les entitats de Nou Barris s'han organitzat en tres grups segons el seu volum econòmic (corresponents als quartils): petites, mitjanes i grans.

Taula 1 Ingressos i despeses reals segons grandària de les organitzacions (exercici 2014)

	Ingressos reals	Despeses reals	Saldo
Entitats Petites	4.070,00 €	5.025,00 €	-955,00 €
Entitats Mitjanes	13.500,00 €	16.031,50 €	-2.531,50 €
Entitats Grans	81.200,00 €	80.950,00 €	+250,00 €

En el cas de Nou Barris, la principal font de finançament de les entitats de base són els recursos públics, ja que aquests representen el 55% dels recursos totals. Aquesta dependència de l'administració pel que fa al finançament no és habitual entre el conjunt d'associacions de la ciutat. Pel global de Barcelona ciutat, les fonts procedents de les administracions públiques suposen el 31% del volum total i la majoria de recursos de les associacions són propis -55%-.

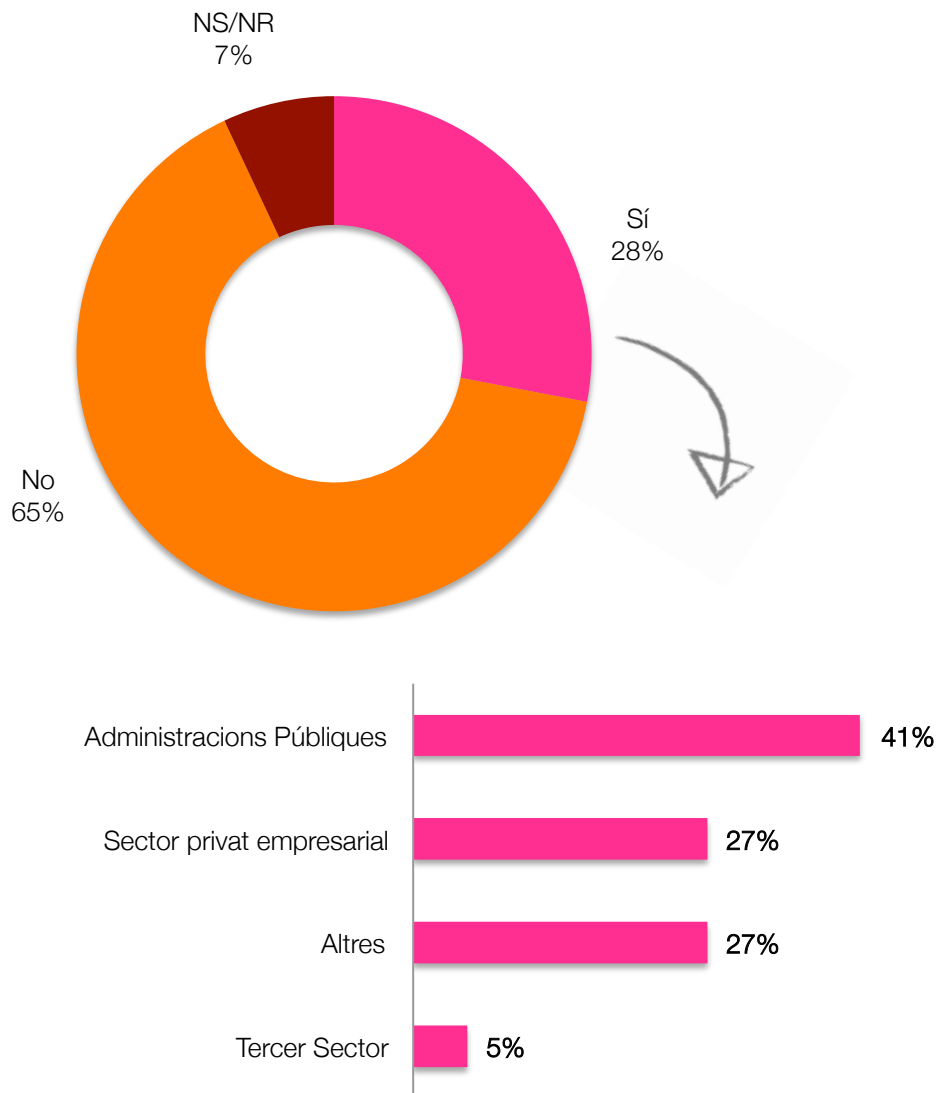
Gràfic 22 Ingressos de l'any 2014 per fonts de procedència de les entitats de base de Nou Barris

Per altra banda, a Nou Barris, el 28% de les organitzacions reben aportacions 'en espècies' com béns i serveis no monetaris, de les quals la majoria provenen de les Administracions Públiques -41%- . Seguit del sector privat empresarial -

27%- o altres fonts -27%-, com per exemple aportacions de persones físiques.
Per últim, el 5% provenen del propi tercer sector.

Gràfic 23 Entitats que reben aportacions 'en espècies' i procedència d'aquestes

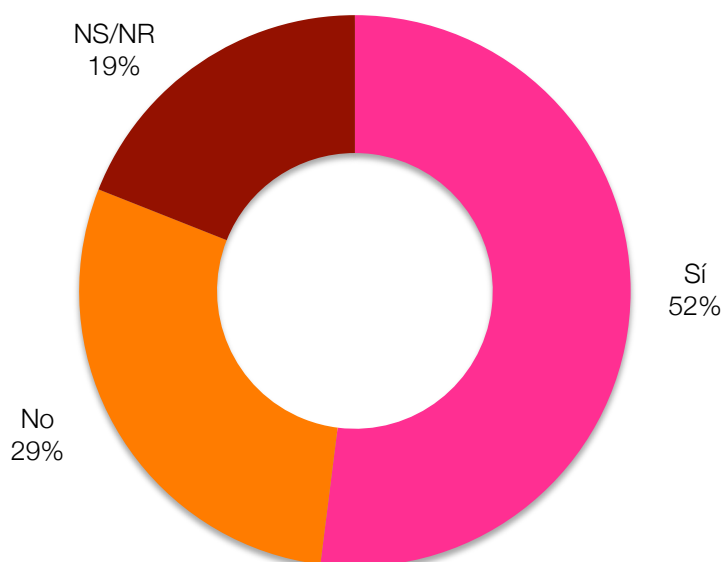
“Pels projectes que necessiten més ingressos intentem aconseguir-los a partir de donacions d'empreses”

Extret de les preguntes obertes

5.1. Fiscalitat

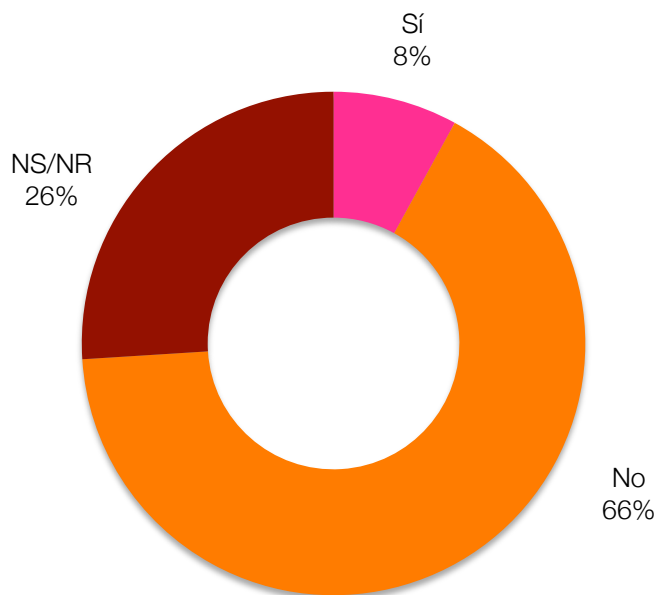
Des de l'any 2013 les organitzacions es troben automàticament exemptes del pagament de l'IVA, sempre que compleixin uns requisits bàsics (com per exemple no tenir afany de lucre i garantir la gratuïtat dels càrrecs de la junta directiva). El 52% de les entitats de Nou Barris afirma haver-se acollit a l'exempció del pagament de l'IVA, mentre que el 29% no hi compta. El 19% de persones que han respost el qüestionari en nom de la seva entitat desconeix aquesta qüestió.

Gràfic 24 Organitzacions amb exempció d'IVA

Donats els possibles efectes desfavorables que pot provocar l'exempció de l'IVA, s'ha preguntat a les organitzacions si la seva situació actual (sigui d'exempció o no) és la desitjada o, pel contrari, es vol canviar en el futur. Els resultats mostren que la majoria d'entitats prefereix mantenir la seva situació respecte a aquest impost -66%-.

Gràfic 25 La vostra entitat s'està plantejant canviar la seva situació respecte l'exempció de l'IVA?

“Econòmicament funcionem dia a dia amb aportacions personals dels membres de la Junta i sense cap planificació”

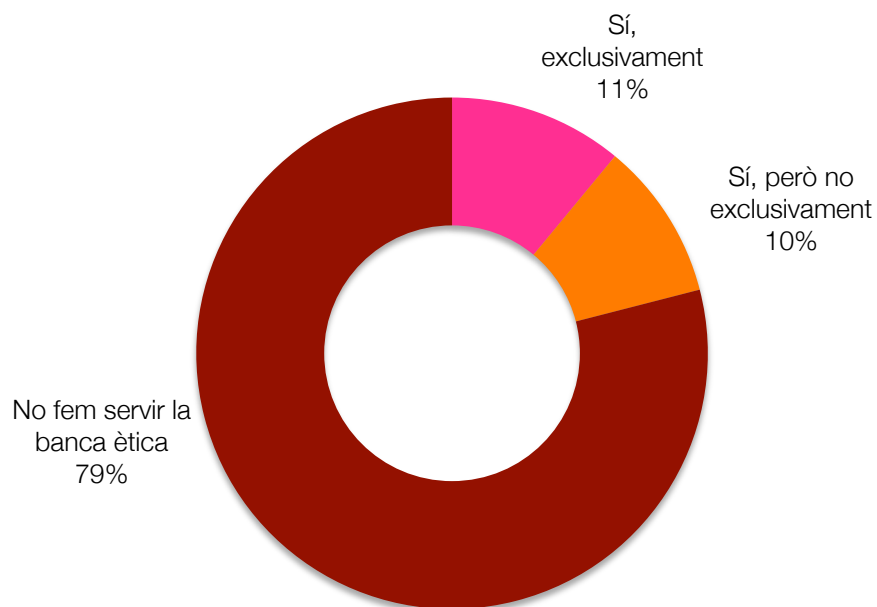
Extret de les preguntes obertes

5.2. Banca ètica

La banca ètica està formada per un conjunt d'entitats financeres que prioritzen principis com la solidaritat, la cooperació i la sostenibilitat per sobre de la rendibilitat. En els darrers anys s'ha estès el seu ús en el conjunt de la societat. Pel que fa a les organitzacions de Nou Barris, el 21% la fan servir en la gestió dels recursos de l'organització, l'11% en exclusivitat i el 10% combinant-la amb d'altres tipus d'entitats bancàries.

En comparació amb el conjunt d'associacions de Barcelona, la xifra de Nou Barris és lleugerament més elevada, ja que pel global de ciutat, és un 19% d'associacions les que fan ús de la banca ètica per gestionar els seus recursos econòmics.

Gràfic 26 Ús de la banca ètica per a la gestió dels recursos econòmics de l'associació

“Estem en una cooperativa bancària: la Caixa d'Enginyers, que s'adiu al context quan es va crear l'entitat en el marc de l'escola d'enginyeria”

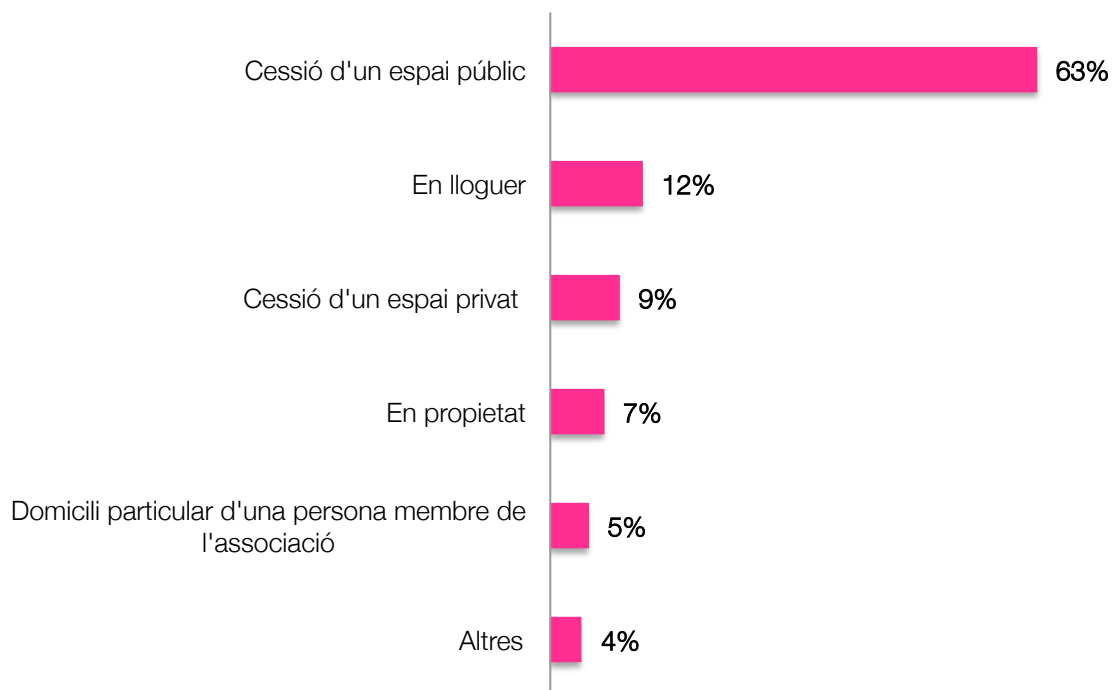
Extret de les preguntes obertes

7. Espais i equipaments

Els espais i equipaments són un dels recursos fonamentals de la vida associativa donat que, en molts casos, són necessaris per al desenvolupament d'activitats. Són també espais de visibilitat i de relació.

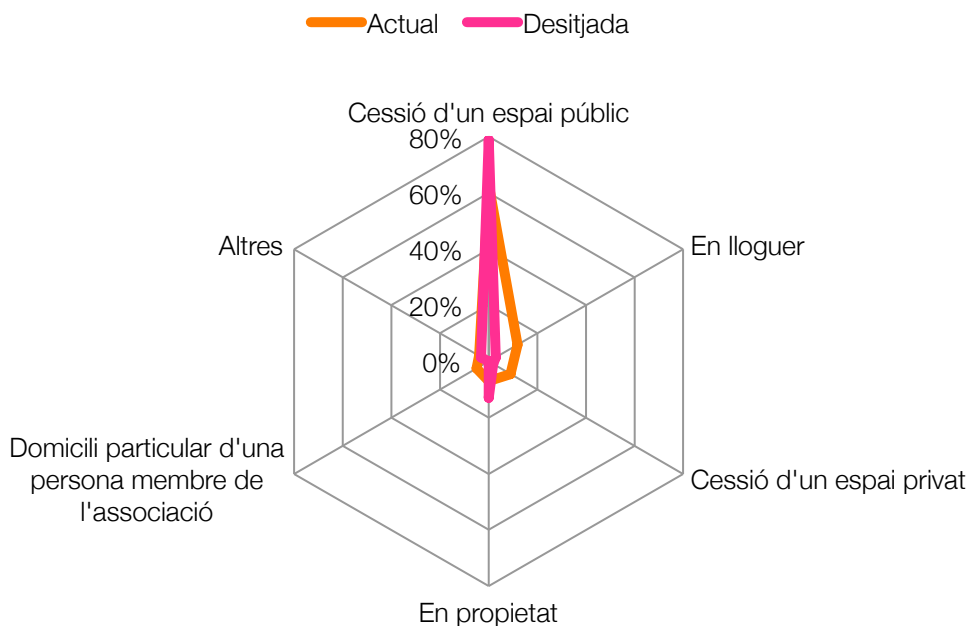
La majoria de les entitats de Nou Barris tenen la seu actual en un espai cedit d'un equipament públic -63%-, en segon lloc i amb bastanta diferència respecte a la primera, les entitats tenen la seu en un local de lloguer -12%-. És a dir, més de la meitat de les organitzacions tenen la seu actual en un espai públic, ja sigui en un local propietat de l'administració, en un espai d'un equipament públic o per a la gestió d'un equipament.

Gràfic 27 Situació de la seu actual

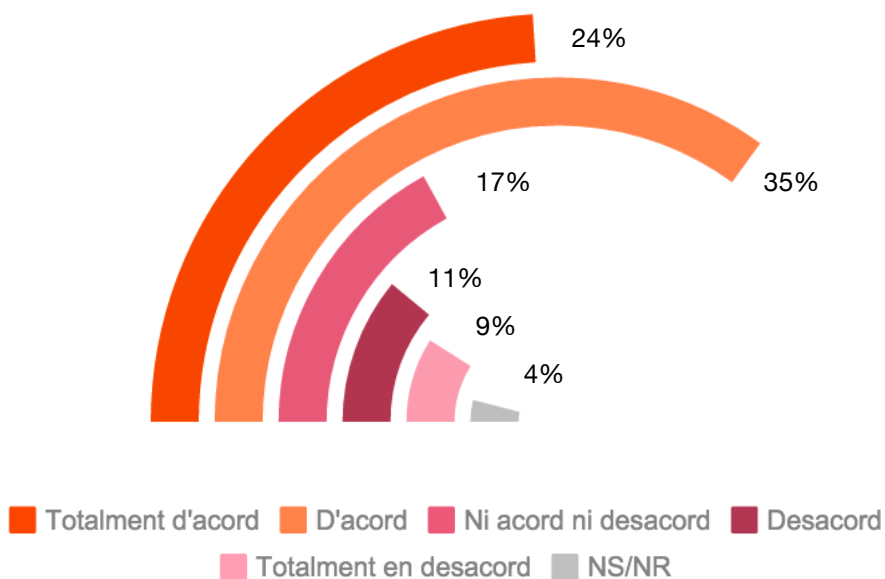
Al preguntar a les entitats per la situació desitjada, els resultats mostren clarament una preferència per tenir la seu en un espai públic cedit, sent ja situació més freqüent en aquest districte. Concretament, el 79% desitjaria tenir la seu en un espai públic.

Gràfic 28 Relació entre la situació actual i la situació desitjada de les entitats

En termes generals, les entitats del districte estan satisfetes amb els espais, equipaments i/o instal·lacions que utilitzen o dels quals disposen; el 59% es mostra satisfet, el 17% no es posiciona i el 20% afirma estar insatisfet (el 4% no sap o no contesta).

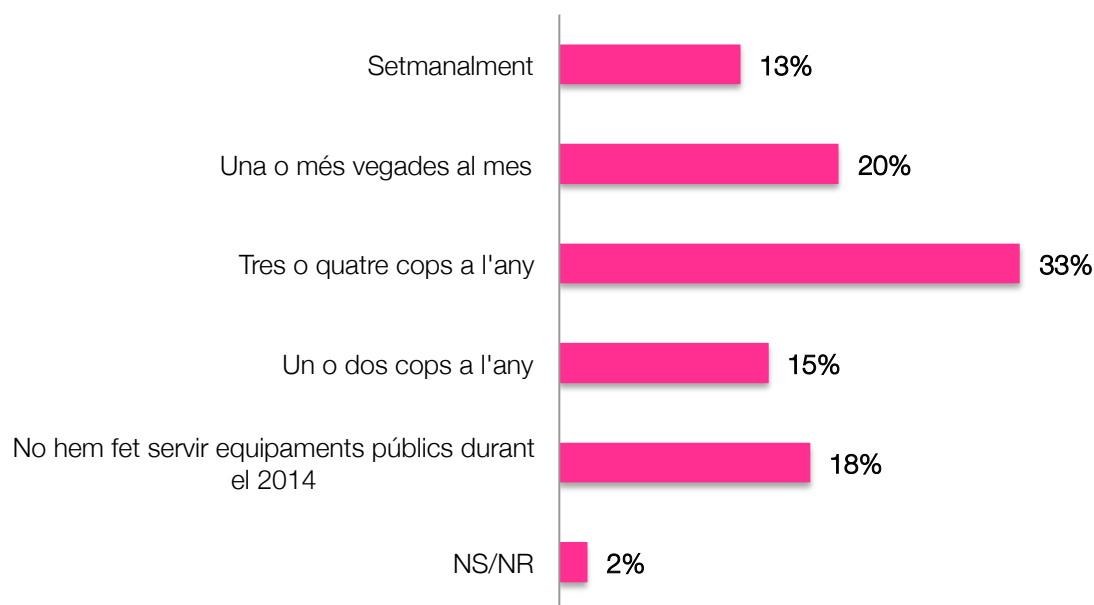
Gràfic 29 Grau d'acord amb l'afirmació: "La nostra organització està satisfeta amb els espais / equipaments / instal·lacions que utilitza o dels quals disposa"

D'altra banda, el 89% de les organitzacions vol mantenir la seu en un espai públic cedit (ja sigui en un equipament públic, per la gestió de l'espai o en un local propietat de l'administració), i el 67% de les organitzacions vol mantenir la situació de la seva seu en propietat, fet que indica la consolidació d'aquestes entitats. Per contra, només el 25% de les entitats amb la seu en un espai privat cedit vol mantenir aquesta situació en el futur i el 33% en el cas del lloguer.

Més enllà dels espais dels quals disposen les entitats, aquestes fan ús dels espais públics oberts de la ciutat amb certa freqüència: el 33% tres o quatre cops l'any i el 20% una o més vegades al mes. Setmanalment, només en fa ús el 13% i hi ha un 16% que no ha utilitzat cap espai públic obert durant l'any 2014.

Gràfic 30 Freqüència d'ús dels espais públics oberts

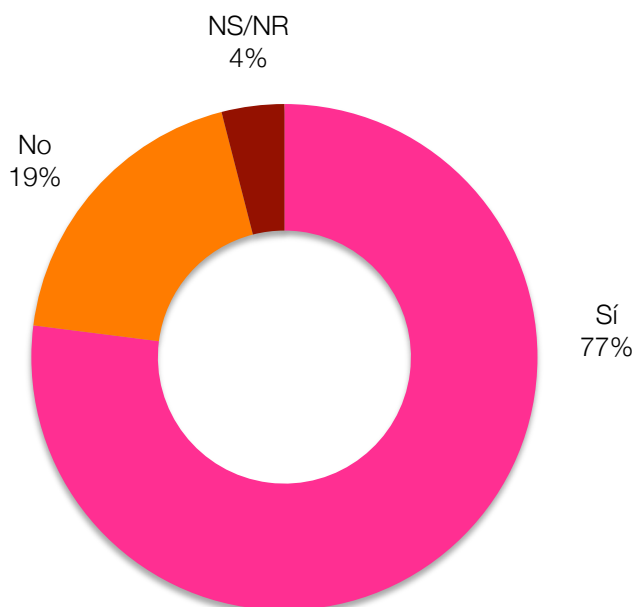
Per altra banda, a les entitats amb seu a Barcelona se'ls ha preguntat pel coneixement de Torre Jussana – el Centre de Serveis a les Associacions i el Codi ètic de les associacions de Barcelona.

Torre Jussana – Centre de Serveis a les Associacions

La missió del centre és afavorir el desenvolupament associatiu mitjançant l'ofertament de serveis i recursos que responguin a les necessitats del sector, treballant per a la seva promoció, dinamització i enfortiment per tal d'ampliar la seva incidència ciutadana i política.

El 77% de les entitats de Nou Barris afirma que coneix Torre Jussana i considera que els serveis més útils que ofereix el centre són la informació general i els assessoraments.

Gràfic 31 Coneixeu Torre Jussana?

8. Reptes de futur

L'últim apartat de l'informe fa referència als reptes de futur que les entitats consideren més importants per al conjunt de l'associacionisme. Pel que fa al temes que més interessen a les organitzacions a nivell individual s'ha preguntat per les prioritats que tenen diàriament. Les principals prioritats en el dia a dia sovint són comunes i es poden sintetitzar en una desena, vuit de les quals es van identificar en l'edició anterior del Panoràmic. Enguany s'ha demanat a les associacions que les ordenin en funció de la prioritat.

Com es pot observar en el següent esquema, les principals prioritats per les organitzacions en el seu dia a dia són: ampliació de la base social, diversificar les fonts de finançament i assolir els objectius missionals. Per al conjunt de les associacions de Barcelona, diversificar les fonts de finançament és la prioritat posicionada en cinquè lloc. En el cas de Nou Barris, les dades econòmiques han mostrat certa dependència de l'administració pública quant a finançament i possiblement per això, diversificar les fonts es situa com a segona prioritat.

“Falta reconeixement per part de les administracions que consideren les entitats com a simples contra prestadores de serveis”

Extret de les preguntes obertes

Esquema 2 Reptes del conjunt de entitats de Nou Barris

- 1** Consolidar el finançament
- 2** Base social
- 3** Reconeixement social i de les administracions
- 4** Creació d'una agència de comunicació
- 5** Model propi de fiscalitat
- 6** Treball en xarxa i col·laboracions
- 7** Creació d'una agència de mecenatge
- 8** Millora del treball d'incidència política
- 9** Extensió del codi ètic a l'àmbit català
- 10** Modificació del reglament d'espectacles públics

Per recollir els reptes sobre el conjunt de les entitats del districte com a sector, i no a nivell individual, s'han sintetitzat aquells expressats per les associacions en l'edició del Panoràmic 2014. En el qüestionari d'enguany s'ha demanat que s'ordenin per grau de prioritat i s'han afegit, a més, alguns temes d'actualitat,

com són la creació d'una agència de comunicació i un nou model de fiscalitat.

Els resultats mostren que els tres reptes prioritaris de les organitzacions de Nou Barris són: consolidar el finançament, l'ampliació i implicació de la base social i el reconeixement social i de les administracions públiques. Per al conjunt d'associacions de Barcelona, el treball en xarxa és el tercer repte més prioritari mentre en aquest districte no sembla tenir tanta prioritat. Cal destacar que aquests reptes fan referència al conjunt del món no lucratiu i no en el cas individual de cada entitat.

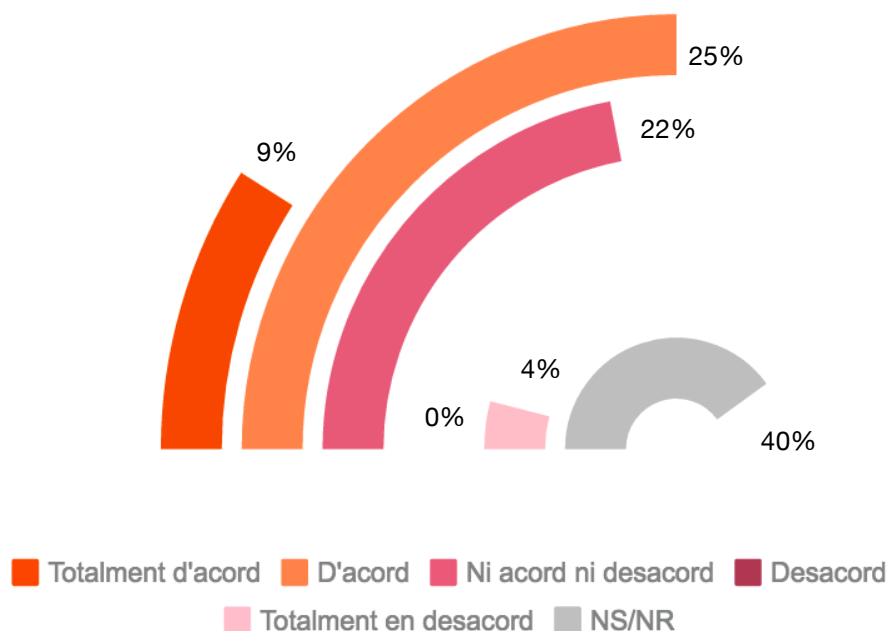
Esquema 3 Prioritats de les organitzacions en el seu dia a dia

- 1** Base social
- 2** Diversificar les fonts de finançament
- 3** Assolir els objectius missionals
- 4** Millorar la comunicació i la difusió
- 5** Millorar la gestió interna de l'entitat
- 6** Disposar d'espais i locals
- 7** Relleus en el òrgans de govern
- 8** Millorar la relació amb les administracions

El Panoràmic recull una sèrie de preguntes d'opinió sobre temes d'actualitat. Una de les qüestions fa referència a la nova llei de transparència que estipula una sèrie d'obligacions en relació a la publicació de dades econòmiques de les administracions públiques i que també afecta a les organitzacions. La transparència i la rendició de comptes formen part dels propis valors del món no lucratiu i, per tant, el marc legal està en sintonia amb el tarannà del sector.

Concretament s'ha preguntat si aquesta llei està contribuint a la millora de la transparència en les organitzacions de Nou Barris. El 34% considera que ha contribuït positivament mentre el 4% creu que no és una aportació positiva. El 22% no es posiciona, ja que afirma que no està ni acord ni en desacord amb l'afirmació i, per últim, destaca l'elevat 40% que marca l'opció 'no sap o no respon'.

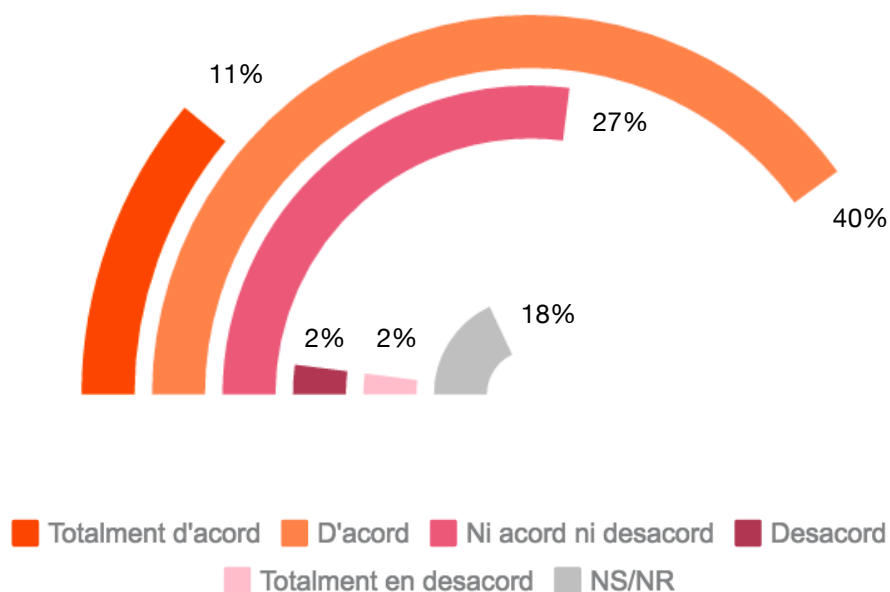
Gràfic 32 Grau d'acord amb la següent afirmació: "La llei de transparència que va entrar en vigor el passat mes de desembre de 2014 està contribuint a millorar la rendició de comptes i la transparència de la nostra associació."

D'altra banda, també s'ha preguntat per la valoració que fan les entitats de la seva participació en espais de trobada i participació municipal i les entitats han

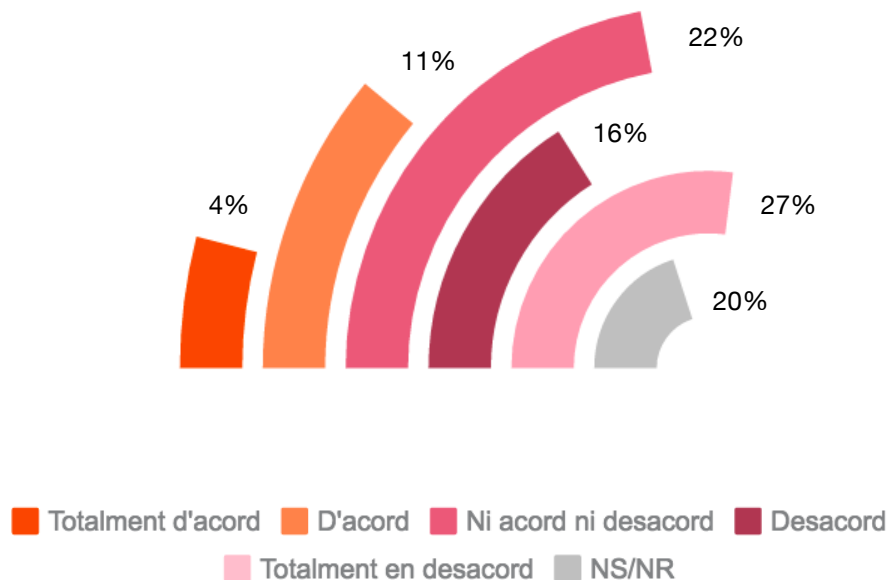
contestat de manera satisfactòria. La majoria, el 51%, valora positivament aquesta participació mentre un reduït 4% no hi està satisfet. El 45% no es posiciona o marca l'opció 'no sap o no respon'.

Gràfic 33 Grau d'acord amb la següent afirmació: "La nostra entitat valora positivament la seva participació en espais de trobada i participació municipal."

Atès que 2015 ha estat un any electoral també s'ha preguntat per les accions d'incidència política en el marc de les eleccions municipals de maig de 2015. Els resultats indiquen que el 43% no ha fet accions d'incidència política en aquest context, el 22% no es posiciona i el 20% no sap o no contesta. Aquesta tendència també es dona a nivell de Barcelona ciutat, inclús en major freqüència, on el 45% afirma no haver fet cap acció i el 37% no es posiciona.

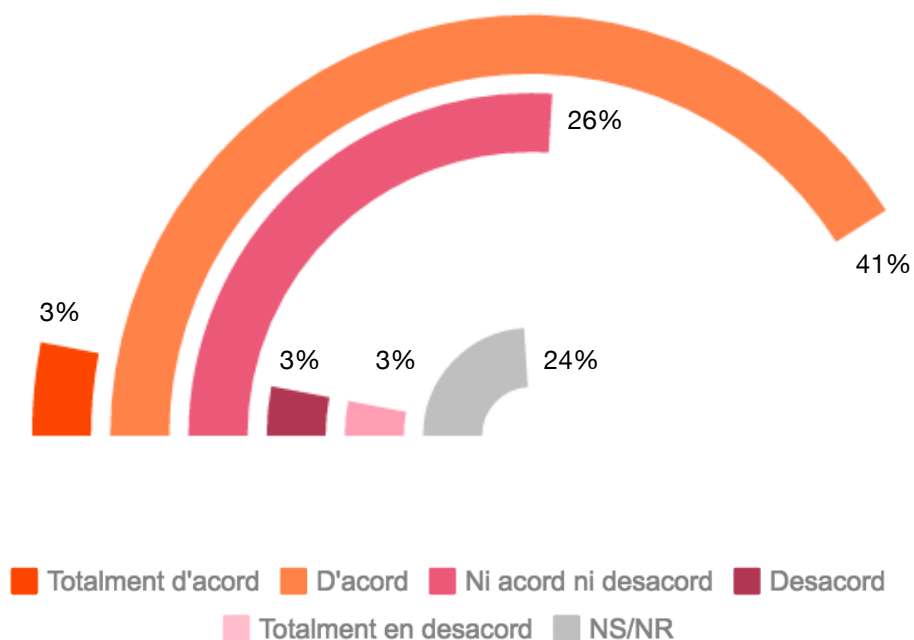
Gràfic 34 Grau d'acord amb la següent afirmació: “La nostra entitat ha realitzat accions d'incidència política en el marc del procés d'eleccions municipals de maig de 2015.”

Per últim, s'ha preguntat sobre el Pla de suport (2015-2017) desenvolupat per l'Ajuntament de Barcelona, aprovat al gener de 2015 pel Consell Municipal d'Associacions de Barcelona i presentat com a mesura de govern a la Comissió de Presidència del 18 de març de 2015. Aquest pla s'orienta sobre quatre objectius, alguns d'ells relacionats amb els reptes indicats anteriorment: ampliar el coneixement sobre el teixit associatiu, treballar en la gestió dels equipaments i l'ús de l'espai públic, millorar la comunicació i la participació en els òrgans municipals, i potenciar l'eficiència en el finançament i la transparència.

El 44% de les entitats de Nou Barris considera que aquest pla ajudarà a encarar els reptes de futur amb més fermesa mentre el 6% està en desacord amb aquesta afirmació. El 26% no es posiciona ni a favor ni en contra i un 24% no contesta la pregunta (NS/NR).

Gràfic 35 Grau d'acord amb la següent afirmació: “El pla de suport desenvolupat per l'Ajuntament de Barcelona ajudarà a encarar els reptes de futur amb més fermesa.”

9. Annexos

9.1. Fitxa tècnica

Tipus d'estudi

Quantitatiu

Àmbit

Districte de Nou Barris

Univers

Organitzacions sense afany de lucre i d'iniciativa privada. També entitats i col·lectius sense forma jurídica

Dimensió de la mostra

89

Nivell d'error

Per un nivell de confiança del 95,5% i en situació de màxima indeterminació ($p=q=0,5$) l'error és del $\pm 8,5\%$

Calendari de treball de camp

De setembre a desembre de 2015

Recollida d'informació

Aplicació professional per a la recollida de respostes a través de qüestionari online amb preguntes tancades, obertes i semiobertes. També qüestionari en plantilla de documents i qüestionari breu

Tractament de les dades

Depuració de dades, càlcul i recodificació de variables

Anàlisi

Estadística descriptiva -amb remostreig per bootstrap-, estadística no paramètrica i tècniques de mostreig

Dades de referència

L'any de referència és 2014 donat que és el darrer any tancat en el moment d'iniciar el treball de camp a excepció de la pregunta d'opinió en relació amb la incidència política.

9.2. Entitats impulsores

Coordinació

El **Consell d'Associacions de Barcelona (CAB)** és la plataforma d'associacions de la ciutat. La seva missió és treballar per al desenvolupament de l'associacionisme i dels seus valors a Barcelona, tot construint un espai de participació, vertebració –territorial i sectorial- i d'interlocució d'organitzacions interessades en l'associacionisme. El CAB ha estat l'impulsor dels dos congressos d'associacionisme celebrats a la ciutat.

Impulsat conjuntament amb:

L'**Observatori del Tercer Sector (OTS)** és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, independent i sense ànim de lucre, que té per objectiu aprofundir i incrementar el coneixement d'aquest sector i treballar per a la millora del funcionament de les organitzacions no lucratives. L'OTS ha realitzat estudis de referència que han contribuït a la millora del tercer sector i a donar visibilitat social.

La **Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia** és una entitat sense afany de lucre que treballa en els àmbits de la joventut, l'educació, la participació democràtica, la ciutadania i les polítiques públiques en general. Genera coneixement des de la investigació social aplicada, aportant propostes estratègiques i assessoraments a les administracions públiques i a les entitats.

La Fundació Pere Tarrés, amb més de 50 anys d'existència, és una organització no lucrativa d'acció social i educativa, dedicada a la promoció de l'educació en el temps lliure, el voluntariat, la millora de la intervenció social i l'enfortiment del teixit associatiu. Amb el temps la seva acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió.

L'Obra Social "la Caixa" té per missió contribuir al progrés de les persones i la societat amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables, ja sigui a través de programes propis, aliances estratègiques o col·laboracions, mitjançant actuacions eficients, innovadores, avaluable i susceptibles de ser transferides a altres entitats.

9.3. Fonts consultades

Corts, S.; Montaña, O.; Torra, R. (2012). *"2n Congrés d'Associacions de Barcelona. Memòria 2010-2011"*. Barcelona: Consell d'Associacions de Barcelona.

Fernández, M.; Vidal, P. (2015). *"Panoràmic de les Associacions de Barcelona 2014. Fotografia d'un compromís amb la ciutat"*. Dossier Barcelona Associacions. 2a època – núm1. Barcelona: Torre Jussana

Llei 25/2015 del 30 de juliol, del voluntariat i del foment de l'associacionisme. DOGC 6930 del 7/8/2015. Recuperat de:
<http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6930/1438814.pdf>

Murray, R.; Larry, J. (2005). *"Estadística"*. 3a edició. Mèxic DF: Mc Grau-Hill / Schaum

Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya (2015). *"Baròmetre del Tercer Sector Ambiental de Catalunya"*. Recuperat de:
http://www.entitatsambientals.cat/media/repository/2306151014_informebaroime tre2015tsacat.pdf

Torregrossa, M.D. (2013). *"Régimen fiscal de las entidades no lucrativas"*. Recuperat de:
http://www.ens.cat/sites/default/files/regimen_fiscal_de_las_entidades_no_lucrativas.pdf

Trullén, J. (dir). *"Enquesta 2011 Condicions de Vida i Hàbits de la Població Catalana. Resultats Sintètics Barcelona: ciutat, àrea metropolitana, regió metropolitana i província"*. Barcelona: IERMB, Àrea Metropolitana de Barcelona i Diputació de Barcelona

Vidal, P.; Fernández, M. (2013). *"Anuari 2013 del Tercer Sector Social de Catalunya. Document de síntesi"*. Barcelona: Taula d'entitats del Tercer Sector Social i Observatori del Tercer Sector

Agraïments

Gràcies a totes les entitats participants per fer possible aquesta recerca i col·laborar així en l'enfortiment del món no lucratiu. Gràcies també a les federacions implicades en el Panoràmic per donar empenta a la recollida de respostes i per les aportacions en el disseny del qüestionari.

El projecte no hauria estat possible sense el treball dedicat de tot l'equip així com del suport de les institucions i administracions públiques.

Gràcies a tots i totes!

